

YTTRANDE

Dnr: KS 2020-0362

Kulturdepartementet, 103 33 Stockholm

Institutet för språk och folkminnens rapport *Språkcentrum för nationella minoritetsspråk, avseende jiddisch och romani chib* (Ku2019/01708/CSM)

Svenska kyrkan har granskat rapporten utifrån sin grundläggande människosyn, ett barnrättsperspektiv och Sveriges internationella åtaganden att respektera och garantera mänskliga friheter och rättigheter.

SVENSKA KYRKANS YTTRANDE

Svenska kyrkan *tillstyrker* förslaget om att inrätta ett språkcentrum för jiddisch och romani chib i Institutet för språk och folkminnens regi, som lämnas av utredningen. Svenska kyrkan ställer sig positiv till huvudmannaskap, styrning och de uppdrag som föreslås.

BEDÖMNING

Jiddisch och romani chib har en given plats i Sverige på grund av språkens status som nationella minoritetsspråk, samt genom dess talares långa historia i Sverige.

I Svenska kyrkans rättighetsbaserade arbete med nationella minoritetsspråk har Svenska kyrkan tydligt erfarit att den försvenskning som skedde från andra halvan av 1800-talet har satt svåra spår i människors vilja att tala och förmedla minoritetsspråken vidare.

I utredningen *Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik* (SOU 2017:60) finns en utvärdering av Samiskt språkcentrums arbete gjord av Leena Huss. I den visas att språkcentrumbildning för samiska har påverkat samiskan positivt och bidragit till att revitalisera språket, gett revitaliseringsarbetet en legitimering och gett enskilda människor nytt hopp och uppmuntran i en språksituation som av många bedömts som omöjlig att göra något åt. Mot bakgrund av dessa resultat är det Svenska kyrkans bedömning att språkcentrum för jiddisch och romani chib skulle få liknande positiva effekter.

Att en statlig myndighet, Institutet för språk och folkminnen, föreslås som huvudman för språkcentrumen anser Svenska kyrkan är ett bra och logiskt alternativ då det offentliga har ett ansvar både med anledning av historiska kränkningar men även utifrån den Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk, ratificerad av Sverige år 2000.

Ur ett rättighetsbaserat perspektiv är det viktigt att göra *med* och inte *för*, det vill säga att rättighetsbäraren är delaktig som subjekt och inte som objekt. Svenska kyrkan ställer sig positiv till att samråd med de nationella minoritetsgrupperna har skett genom hela arbetet. Det är en förutsättning för att förslagen kan fungera bra i framtiden. Det är därför också glädjande att minoriteterna själva föreslås finnas i majoritet i respektive styrgrupp. Svenska kyrkan saknar ändå ett barnperspektiv i styrningen, till exempel genom ungdomsrepresentanter i styrgruppen.

Svenska kyrkan stödjer att uppdragen för språkcentrumen föreslås utgå från ett revitaliseringsfokus och att barn och unga ska prioriteras särskilt. I Svenska kyrkans rapport *Tio sätt att stärka barn och unga – Ett minoritets- och urfolksperspektiv* konstateras att minoritets- och urfolksbarn upplever utsatthet och ifrågasättande och att det är angeläget att stärka dem i deras identitet, göra dem tryggare och öka livsmodet. I det sammanhanget är det viktigt att erbjuda barn och unga en möjlighet att lära sig sitt minoritetsspråk eftersom språket har en nära koppling till personens kulturella identitet. Ett språkcentrum med revitaliseringsuppdrag, som dessutom prioriterar barn och unga, bidrar till detta.

I barnkonventionens artikel 30 stadgas att barn som tillhör minoriteter eller urfolk har rätt till sitt språk och en kulturell identitet. I Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteters artikel 5 anges att staterna ska främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur och bevara de väsentliga beståndsdelarna av sin identitet, nämligen religion, språk, traditioner och kulturarv. Svenska kyrkan stödjer därför bildandet av språkcentrum som har till uppgift att stärka dessa rättigheter genom aktiva revitaliseringsinsatser.

Uppsala den 26 maj 2020

På kyrkostyrelsens vägnar

Antje Jackelén
Ärkebiskop, ordförande

Gunilla Hallonsten
Avdelningschef